
Γιάννης Πήλιουρας

Η απόδοση ευθυνών στην Κίνα και οι θεωρίες συνωμοσίας!

Η απόδοση ευθυνών στην Κίνα και οι θεωρίες συνωμοσίας

Ο Κορωνοϊός είναι μια παγκόσμια πλέον απειλή για το σύνολο των κρατών, καθώς μετρά καθημερινά χιλιάδες θύματα, με πάνω από 1 δισεκατομμύριο ανθρώπους να έχουν τεθεί μέχρι στιγμής σε κατάσταση καραντίνας. Η απόδοση ευθυνών έχει ήδη ξεκινήσει με ανταλλαγή κατηγοριών, ενώ ταυτόχρονα πληθαίνουν οι θεωρίες συνωμοσίας που έχουν ως κύριο αντικείμενο την καταγωγή του ιού και τον τρόπο διασποράς του, χωρίς να αφήνουμε εκτός κάδρου και τις θεωρίες που αμφισβητούν ακόμα και την ύπαρξη θυμάτων!

Ένοχη η Κίνα για την αποσιώπηση του ιού

Η κινεζική κυβέρνηση βρίσκεται στο επίκεντρο της κριτικής καθώς από την πόλη Γουχάν της επαρχίας Χουμπέι ξεκίνησε επίσημα η διασπορά του ιού. Σύμφωνα με το χρονολόγιο του ιού, τα πρώτα επίσημα κρούσματα που μετέδωσε η Κίνα ότι προέρχονται από το νέο ιό, χρονολογούνται στις 31 Δεκεμβρίου μετά από αποκαλύψεις που έγιναν στα κοινωνικά δίκτυα¹, ενώ ο πρώτος θάνατος επιβεβαιώθηκε επίσημα από τις κινεζικές αρχές στις 11 Ιανουαρίου². Στις 14 Ιανουαρίου, επιβεβαιώθηκε το πρώτο κρούσμα του νέου κορωνοϊού εκτός Κίνας³.

Η κινεζική κυβέρνηση κατηγορείται και όχι άδικα ότι προσπάθησε να αποσιωπήσει τον κίνδυνο μετάδοσης του ιού καθώς φαίνεται να γνώριζε από πολύ νωρίς τη μεταδοτικότητα και τις επιπλοκές που δημιουργούσε στον οργανισμό του ανθρώπου, χωρίς όμως να λάβει τα απαραίτητα μέτρα και να ειδοποιήσει εγκαίρως τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας και την διεθνή κοινότητα⁴.

¹ Κίνα: Οι αρχές ερευνούν τα αίτια που προκάλεσαν επιδημία πνευμονίας στην πόλη Γουχάν. Υποψίες ότι τα κρούσματα συνδέονται με το SARS, ΑΠΕ-ΜΠΕ, 31 Δεκεμβρίου 2020, <https://www.amna.gr/health/article/419096/Kina-Oi-arches-ereunoun-ta-aitia-pou-prokalesan-epidimias-pneumonias-stin-poli-Gouchan-Ypopsies-oti-ta-krousmata-sundeontai-me-to-SARS>

² Κίνα: Πρώτος θάνατος από την επιδημία πνευμονίας στην κεντρική πόλη Γουχάν, ΑΠΕ-ΜΠΕ, 11 Ιανουαρίου 2020 <https://www.amna.gr/health/article/421373/Kina-Protos-thanatos-apo-tin-epidimias-pneumonias-stin-kentriki-poli-Gouchan>

³ ΠΟΥ: Υπάρχει ενδεχόμενο να εξαπλωθεί ένας νέος κορωνοϊός που εμφανίστηκε στην Κίνα- Προειδοποίηση σε όλα τα νοσοκομεία, ΑΠΕ-ΜΠΕ, 14 Ιανουαρίου 2020, <https://www.amna.gr/home/article/422040/POY-Yparchei-endechomeno-na-exaplothei-enas-neos-koronaivos-pou-emfanistike-stin-Kina-Proeidopoiisi-se-ola-ta-nosokomeia>

⁴ Η εμπειριστατωμένη έρευνα της Wall Street Journal με σχόλια των πρωταγωνιστών ασθενών και γιατρών, αποδεικνύει την ενοχή της κινεζικής κυβέρνησης που αποσιώπησε την κρισιμότητα της κατάστασης στα πρώτα της στάδια. Βλέπε Jeremy Page, Wenxin Fan and Natasha Khan, How it All Started: China's Early Coronavirus Missteps, Wall Street Journal, 6

Αιχμή του δόρατος για την κριτική αυτή είναι η προσπάθεια φήμωσης του θανόντος Κινέζου ιατρού **Dr Li Wenliang**, ο οποίος υπηρετούσε ως Οφθαλμίατρος στο επίκεντρο του ιού, στο Κεντρικό Νοσοκομείο της Γιουχάν. Με ένα μήνυμα που απευθυνόταν σε συναδέλφους του γιατρούς, προειδοποιούσε για την εξάπλωση ενός κορονοϊού τύπου SARS, ιδιαίτερα μεταδοτικού, στην κινεζική πλατφόρμα WeChat. Οι κινεζικές αρχές τον κατηγόρησαν ότι διασπείρει επικίνδυνες φήμες που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, ζητώντας του να διαψεύσει τα λόγια του δημόσια⁵.

Για τον έλεγχο της διασποράς της είδησης για το νέο ιό, αποδείχθηκε εκ των υστέρων ότι οι αρχές της χώρας στραγγάλισαν την διαδικτυακή πληροφόρηση, απαγορεύοντας τη χρήση συγκεκριμένων λέξεων και hashtags προκειμένου να μην εκτεθεί το καθεστώς, ήδη από τις 31 Δεκεμβρίου⁶. Συγκεκριμένα στην έρευνα που έκανε εξειδικευμένο εργαστήριο του Πανεπιστημίου του Τορόντο, οι λέξεις-κλειδιά όπως “**武汉不明肺炎**” (μετάφραση: άγνωστη πνευμονία Γιουχάν) και “**武汉海鲜市场**” (μετάφραση: Ψαραγορά Γιουχάν) ξεκίνησαν να λογοκρίνονται στο ΥΥ (Κινεζική Πλατφόρμα). Το επόμενο διάστημα, η λογοκρισία αυξήθηκε με νέες λέξεις και hashtags να μπαίνουν στο στόχαστρο ενώ πολλοί λογαριασμοί “εξαφανίστηκαν”. Στο ήδη φιμωμένο κινεζικό διαδίκτυο κάτι τέτοιο δεν είναι πρωτοφανές, αλλά αποδεικνύει ότι η επίσημη Κυβέρνηση γνώριζε.

Ενδεικτικό της αποσιώπησης είναι και το γεγονός ότι ο ίδιος ο Πρόεδρος της Κίνας, **Σι Τζινπινγκ**, σε έγγραφο που ήρθε στο φως της δημοσιότητας, ήδη από τις 7 Ιανουαρίου γνώριζε τον κίνδυνο εξάπλωσης του φονικού ιού, ενώ δημοσίως βγήκε στις 20 Ιανουαρίου εφιστώντας την προσοχή για τον ιό⁷. Το κρίσιμο αυτό διάστημα των 2 εβδομάδων, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ενημέρωνε ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις για μετάδοση του ιού από άνθρωπο σε άνθρωπο, καθησυχάζοντας τόσο τους Κινέζους πολίτες όσο και την παγκόσμια κοινότητα⁸.

March 2020, <https://www.wsj.com/articles/how-it-all-started-chinas-early-coronavirus-missteps-11583508932>

⁵ Brie Stimson, Who was Li Wenliang, the Chinese doctor who warned about the coronavirus?, FoxNews, 20 March 2020, <https://www.foxnews.com/world/who-was-li-wenliang-the-chinese-doctor-who-warned-about-the-coronavirus>

⁶ Lotus Ruan, Jeffrey Knockel, and Masashi Crete-Nishihata, Censored Contagion How Information on the Coronavirus is Managed on Chinese Social Media, 3 March 2020 <https://citizenlab.ca/2020/03/censored-contagion-how-information-on-the-coronavirus-is-managed-on-chinese-social-media/>

⁷ Κατερίνα Κουτσελάκη, Έγγραφο του ΚΚΚ εκθέτει τον πρόεδρο Σι Τζινπίνγκ για τον covid-19, Εφημερίδα των Συντακτών, 17 Φεβρουαρίου 2020 https://www.efsyn.gr/kosmos/asia/eirinikos/231625_eggrafo-toy-kkk-ekthetei-ton-proedro-si-tzinpingk-gia-ton-covid-19

⁸ “The government reports that there is no clear evidence that the virus passes easily from person to person.” Novel Coronavirus – China, 12 January 2020, <https://www.who.int/csr/don/12-january-2020-novel-coronavirus-china/en/>

Την ίδια ώρα, οι κρατικές υπηρεσίες εσωτερικής ασφάλειας σε συνεργασία με τις αστυνομικές αρχές του καθεστώτος, καταδίωξαν την αντίθετη άποψη σχετικά με τον ιό και όσους έκαναν κριτική στον πρόεδρο **Σι Τζινπίνγκ**, όπως ο δικηγόρος-ακτιβιστής **Xu Zhiyong**, που συνελήφθη γιατί τόλμησε να αμφισβητήσει τον τρόπο διαχείρισης της κρίσης από τον Πρόεδρο⁹. Περίεργες εξαφανίσεις ανθρώπων που έκαναν κριτική στη διαχείριση της κατάστασης στη Γιουχάν όπως του **Fang Bin** και του **Chen Qiushi**, δημιουργούν ερωτηματικά για τον τρόπο λειτουργίας του κινεζικού κράτους¹⁰. Παρόμοιες κατηγορίες για την κριτική του στον πρόεδρο και τη φήμωση της αλήθειας, αντιμετώπισε και ο καθηγητής **Xu Zhangrun**¹¹.

Το κινεζικό κράτος, στην προσπάθεια του να ελέγξει την διεθνή διασπορά ειδήσεων και την κριτική εναντίον της Κίνας προχώρησε ένα βήμα παραπάνω, ανακαλώντας τις δημοσιογραφικές διαπιστεύσεις Αμερικανών δημοσιογράφων της Wall Street Journal ύστερα από αποκαλύψεις σχετικά με την αδράνεια της Κίνας¹².

Εσωτερικά, οι ιατροί που έκρουαν τον κώδωνα του κινδύνου δέχονταν συστάσεις και απειλές ενώ η κινεζική Εθνική Επιτροπή Υγείας δήλωνε στις 19 Ιανουαρίου ότι το ξέσπασμα του νέου κορονοϊού στη χώρα είναι ελέγξιμο, χωρίς να παίρνει τα απαραίτητα μέτρα καραντίνας. Έτσι, εκατοντάδες χιλιάδες Κινέζοι πολίτες συνωστίστηκαν στους εορτασμούς για το σεληνιακό Νέο Έτος¹³.

Η προσπάθεια συγκάλυψης και η επιχείρηση προπαγάνδας

Ο John J Mearsheimer στο βιβλίο του “Why Leaders Lie” ξεκαθαρίζει ότι *“ένας ηγέτης αποφασισμένος να συγκάλυψει μια αμφιλεγόμενη ή αποτυχημένη πολιτική θα προσπαθήσει πάντα να παραπλανήσει τον λαό του και συχνά θα επιχειρήσει ταυτόχρονα να παραπλανήσει και μια άλλη χώρα”*¹⁴. Η παραπάνω διατύπωση φαίνεται πως ταιριάζει απόλυτα στην περίπτωση του αδιαμφισβήτητου ηγέτη του ΚΚΚ και της Κίνας, **Σι Τζινπινγκ**, ο οποίος εμφανίστηκε καθησυχαστικός στην

⁹ Verna Yu, Chinese activist detained after calling Xi Jinping 'clueless' on coronavirus crisis, The Guardian, 17 February 2020, <https://www.theguardian.com/world/2020/feb/17/chinese-activist-arrested-xi-jinping-clueless-coronavirus-xu-zhiyong>

¹⁰ Coronavirus: Why have two reporters in Wuhan disappeared?, BBC News, 14 February 2020, <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-51486106>

¹¹ China has reached a 'dead end.' Democracy is the only way out, a professor says., Washington Post, 16 February 2020, https://www.washingtonpost.com/opinions/global-opinions/the-impassioned-words-of-xu-zhangrun/2020/02/14/a8bd7518-4dcd-11ea-bf44-f5043eb3918a_story.html

¹² Ben Westcott, Steven Jiang, Brian Stelter, Beijing expels three Wall Street Journal reporters, CNN.com, 24 February 2020, <https://edition.cnn.com/2020/02/19/media/wall-street-journal-reporters-china-intl-hnk/index.html>

¹³ Κίνα: “Η Εθνική Επιτροπή Υγείας λέει πως το ξέσπασμα του νέου κοροναϊού είναι «ελέγξιμο»”, ΑΠΕ-ΜΠΕ, 19 Ιανουαρίου 2020, <https://www.amna.gr/home/article/423367/Kinal-Ethniki-Epitropi-Ygeias-leei-pos-to-xespasma-tou-neou-koronaïou-einai-elegximo>

¹⁴ John J. Mearsheimer, Γιατί οι Πολιτικοί λένε Ψέματα, Εκδόσεις Πατάκη, 2^η Έκδοση, Αθήνα 2012, σ.110

αρχή, χάνοντας πολύτιμο χρόνο μέχρι να πάρει σκληρά μέτρα καραντίνας προκειμένου να ελέγξει τη διασπορά του.

Γιατί όμως να προβεί σε αυτή την τακτική διακινδυνεύοντας την αποσταθεροποίηση του παγκόσμιου γίνεσθαι; Ο Mearsheimer παρατηρεί ότι *“οι ηγέτες μερικές φορές επιδιώκουν να κρύψουν την αποτυχία και την ανικανότητα που την προκάλεσε είτε διότι δεν θέλουν να φανεί το κράτος τους αδύναμο σε έναν αντίπαλο που μπορεί να εκμεταλλευτεί την κατάσταση, είτε διότι πιστεύουν πως μπορεί να ζημιωθεί η σχέση τους με άλλες χώρες”*¹⁵. Βέβαια δεν πρέπει να παραβλέψουμε το γεγονός ότι στην περίπτωση του Κινέζου ηγέτη υπάρχει η ανησυχία και για το εσωτερικό μέτωπο, ιδίως μετά την εξέγερση στο Χονγκ Κονγκ, καθώς ενδεχόμενες ειδήσεις για αποτυχημένη διαχείριση μπορεί να υπονομεύσουν την εθνική ενότητα.

Ο πρόεδρος της Κίνας, μόλις στις 20 Ιανουαρίου, αποδέχτηκε δημόσια την ύπαρξη προβλήματος και ότι πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για να μην εξαπλωθεί¹⁶. Χρειάστηκαν 20 μέρες για να εμφανιστεί δημόσια στο Πεκίνο φορώντας μάσκα και χτίζοντας το προφίλ του στρατηγού, σύμφωνα με τα κινεζικά μέσα, που θα νικήσει τη μάχη κατά του ιού¹⁷.

Η Κίνα, δημιούργησε τους κατάλληλους μηχανισμούς μετάδοσης πληροφοριών ώστε να παρουσιάσει την αποτελεσματικότητα των μέτρων που πήρε για την καταπολέμηση του ιού, την ώρα που άλλοι ηγέτες χωρών παρουσιάζονταν εφεκτικοί για τα μέτρα καραντίνας που όφειλαν να πάρουν. Από το νοσοκομείο που φτιάχτηκε μέσα σε λίγες μέρες μέχρι τα σκληρά μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης, η Κίνα εμφανίστηκε στα διεθνή φόρα ως ένα αποτελεσματικό κράτος. Με τη βοήθεια του ΠΟΥ, του οποίου ο ρόλος θα σχολιαστεί πιο κάτω, οι κινεζικές αρχές έπεισαν ότι με τα μέτρα που πήραν κατάφεραν να σταματήσουν την εξάπλωση του ιού, δημιουργώντας ένα μοντέλο καταπολέμησης της εξάπλωσης, το οποίο αργότερα μιμήθηκαν και άλλα κράτη¹⁸.

Η εκστρατεία αλληλεγγύης που ανέπτυξε στη συνέχεια, με επίκεντρο τις πληττόμενες χώρες, δεν αποτελεί παρά έναν ακόμη κρίκο στην προσπάθεια επούλωσης της τραυματισμένης δημόσιας εικόνας της χώρας και την εκμετάλλευση του κενού που δημιουργείται όσο στην Ε.Ε. υπάρχουν διχογνωμίες και οι ΗΠΑ δεν ανταποκρίνονται στο ρόλο της παγκόσμιας υπερδύναμης. Η “διπλωματία της μάσκας” σε 82 χώρες στον πλανήτη, καλύπτοντας 5 ηπείρους και τις ανάγκες πολλών κρατών σε υγειονομικό υλικό

¹⁵ Ο.π. σ.111

¹⁶ Κίνα : Προσπάθειες για να ανακοπεί η εξάπλωση του νέου ιού ζητά ο πρόεδρος Σι Τζινπίνγκ, in.gr, 20 Ιανουαρίου 2020, <https://www.in.gr/2020/01/20/world/kina-prospatheies-gia-na-anakopei-eksaplosi-tou-neou-iou-zita-o-proedros-si-tzinpink/>

¹⁷ Xi vows to win people's war against novel coronavirus, Global Times, 10 February 2020, <https://www.globaltimes.cn/content/1179056.shtml>

¹⁸ Παναγιώτης Σωτήρης, Η Κίνα δοκιμάζει να ανακτήσει το κύρος εν μέσω της πανδημίας, 17 Μαρτίου 2020, <https://www.in.gr/2020/03/17/world/kina-dokimazei-na-anaktisei-kyros-en-meso-tis-pandimias/>

και γιατρούς επιχειρεί να αναπληρώσει το χαμένο κινεζικό έδαφος¹⁹. Τα πρόσφατα γεγονότα με τις φωτογραφίες της κινεζικής βοήθειας στην Ελλάδα σε αντιπαράθεση με τη στάση της Γερμανίας²⁰, το βίντεο του υπουργού Εξωτερικών της Ιταλίας από την προσγείωση του κινεζικού αεροπλάνου με την βοήθεια²¹ και τις ευχαριστίες στην Κίνα για την βοήθεια²² είναι μερικά χαρακτηριστικά δείγματα της αποτελεσματικότητας της κινεζικής στρατηγικής αλληλεγγύης.

Ο ρόλος του ΠΟΥ

Μια ακόμη παράμετρος στην καθυστερημένη διαχείριση του κορονοϊού είναι η στάση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, ο οποίος αντιμετώπισε τον ιό υιοθετώντας την κινεζική οπτική. Η κριτική στον επικεφαλής του ΠΟΥ, **Tedros Adhanom Ghebreyesus**, εδράζεται στο πως παρουσίασε αρχικά τον ιό βασισμένος στις εσφαλμένες κινεζικές εκτιμήσεις ότι δεν μεταδίδεται από άνθρωπο σε άνθρωπο, δίνοντας συγχαρητήρια στην κινεζική κυβέρνηση για την ανταπόκριση της στην αντιμετώπιση του κορονοϊού²³. Μάλιστα έκανε κριτική σε όσες χώρες προχωρούσαν σε απαγόρευση πτήσεων από και προς την Κίνα²⁴.

Η Κίνα από την πλευρά της, δώρισε 20 εκατομμύρια \$ στον ΠΟΥ για την αντιμετώπιση του κορονοϊού επιβεβαιώνοντας τις άριστες σχέσεις της με τον οργανισμό²⁵. Κριτική εγείρεται και γύρω από το θέμα της αξιοπιστίας του **Tendros**, ως προς τις ιδιαίτερες σχέσεις του με την Κίνα και την κωλυσιεργία του να θέσει σε κατάσταση πανδημίας τον πλανήτη²⁶.

Θεωρίες συνωμοσίας και Blame Game

Είναι σχεδόν βέβαιο ότι μετά την εμφάνιση της πανδημίας, ο κορωνοϊός θα γινόταν κι αυτός ένα ακόμη θέμα για θεωρίες συνωμοσίας. Κάτι τέτοιο φυσικά

¹⁹ MFA: China Has Announced Assistance to 82 Countries, WHO and African Union to Fight COVID-19, 20 March 2020,

https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/topics_665678/kjgzbdffyq/t1759145.shtml

²⁰ Την ώρα που η Κίνα στέλνει βοήθεια, η Γερμανία απαγορεύει την εξαγωγή ιατρικού υλικού, Lifo, 21 March 2020, <https://www.lifo.gr/articles/opinions/274840/tin-ora-poy-i-kina-stelnei-voitheia-i-germania-apagoreyei-tin-eksagogi-iatrikoy-ylikoy>

²¹ Jacopo Barigazzi, Italy's foreign minister hails Chinese coronavirus aid, Politico.eu, 13 March 2020, <https://www.politico.eu/article/italys-foreign-minister-hails-chinese-coronavirus-aid/>

²² Djokovic thanks China for helping Serbia fight coronavirus, Xinhua Net, 24 March 2020, http://www.xinhuanet.com/english/2020-03/24/c_138910069.htm

²³ Andrew Joseph, Megan Thielking, WHO praises China's response to coronavirus, will reconvene expert committee to assess global threat, Statnews.com, 29 January 2020, <https://www.statnews.com/2020/01/29/who-reconvene-expert-committee-coronavirus/>

²⁴ WHO Director General: Don't spread fear and stigma with travel bans, CNN.com, 4 February 2020, https://edition.cnn.com/asia/live-news/coronavirus-outbreak-02-04-20/h_267d4c445f4bf4730abca05eccc62c67

²⁵ China Donates \$20M in Support of WHO's Global Fight Against COVID-19, 8 March 2020, https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/topics_665678/kjgzbdffyq/t1753368.shtml

²⁶ Michael Collins, The WHO and China: Dereliction of Duty, Council of Foreign Relations, 27 February 2020, <https://www.cfr.org/blog/who-and-china-dereliction-duty>

δεν είναι πρωτόγνωρο καθώς κι άλλα ιατρικά θέματα έχουν γίνει αντικείμενο ανάλυσης μιας θεωρίας συνωμοσίας.

Οι πρώτες θεωρίες συνωμοσίας μιλούσαν για έναν ανύπαρκτο ιό! Η διαφορετική προσέγγιση που είχε η κάθε θεωρία αφορούσε τη στόχευση της καθώς συνδεόταν με παλιότερες θεωρίες όπως ότι η Νέα Τάξη Πραγμάτων θα κυριαρχήσει στον πλανήτη Γη και ότι είναι μέρος ενός ευρύτερου σχεδίου υποχθόνιων ομάδων²⁷. Η διασπορά αυτών των θεωριών και των fake news που “αποδεικνύουν” τα λεγόμενα των συνωμοσιολόγων, έφερε πάλι στο προσκήνιο τη συζήτηση για τα κοινωνικά δίκτυα και την ευθύνη τους.

Μια τέτοια θεωρία είχε αναπτυχθεί γύρω από το AIDS το οποίο σύμφωνα με τους συνωμοσιολόγους αναπτύχθηκε σε αμερικανικά εργαστήρια ως βιολογικό όπλο. Μάλιστα, για να θεμελιώσουν τη θεωρία ισχυρίζονταν ότι δεν είναι τυχαίο πως η πρώτη μαζική εκδήλωση της ασθένειας σημειώθηκε στη Νέα Υόρκη, αφού βρίσκεται πολύ κοντά το Fort Detrick (στρατιωτική ερευνητική βάση που ερευνά μικροοργανισμούς βιολογικού πολέμου). Δεν ήταν επίσης τυχαίο, σύμφωνα με τους οπαδούς της συνωμοσίας, ότι το AIDS εμφανίζεται σε ομοφυλόφιλους με την έναρξη της προεδρίας του **Reagan**!²⁸

Η παραπάνω θεωρία συνωμοσίας διαθέτει πολλά κοινά στοιχεία με τις αντίστοιχες θεωρίες που αναπαράγονται για τον ιό της Γριού. Αυτή η εύκολη διέξοδος προς τη μηχανορραφία ως εξήγηση των πραγμάτων που μας συμβαίνουν, κατά τον **Taguieff** εμπεριέχει ένα “**συμβολικό κέρδος**” για όσους την αποδέχονται καθώς **“τα δεινά του λαού εξηγούνται, γίνονται κατανοητά, δεν φαίνονται πλέον παράλογα κι εφόσον γνωρίζουμε τις αιτίες τους μπορούμε να δράσουμε ώστε να τις εξουδετερώσουμε”**²⁹.

Στο μέτωπο του blame game μεταξύ των υπερδυνάμεων, ο Πρόεδρος των ΗΠΑ λειτούργησε με καυστικό τρόπο σε αναφορές του σχετικά με τον κορωνοϊό. Οι επιθετικές αναφορές του **Donald Trump** για “κινέζικο ιό” προκάλεσαν αντιδράσεις καθώς θεωρήθηκαν ρατσιστικές δημιουργώντας στίγμα στους Κινέζους στον πλανήτη³⁰.

Στην Κίνα, ανώτερος αξιωματούχος του Υπουργείου Εξωτερικών, αναμετέδωσε στον επίσημο λογαριασμό του στο Twitter μια θεωρία που ήθελε τον ιό να ξέσπασε μεν στην Κίνα αλλά να μην προέρχεται από την Κίνα, κάνοντας λόγο για αμερικανικό δάκτυλο ενώ και τα κινεζικά μέσα έκαναν κριτική στις αναφορές για

²⁷ Chelsea Ritschel, GOOP EXPERT SAYS CORONAVIRUS DOESN'T EXIST: 'THERE IS POTENTIALLY NO SUCH THING', Independent, 25 March 2020 <https://www.independent.co.uk/life-style/goop-coronavirus-kelly-brogan-expert-contributor-md-deaths-covid-19-a9421476.html>

²⁸ Γεώργιος Στάμκος, Λουκάς Καβακόπουλος, Θεωρίες Συνωμοσίας, Εκδόσεις Αρχέτυπο, Θεσσαλονίκη 2003, σ.209-210

²⁹ Pierre Andre Taguieff, Σύντομη Πραγματεία περί Συνωμοσιολογίας, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2016, σ.24

³⁰ Maegan Vasquez, Betsy Klein, Trump again defends use of the term 'China virus', CNN.com, 19 March 2020, <https://edition.cnn.com/2020/03/17/politics/trump-china-coronavirus/index.html>

“κινέζικο ιό” αναφέροντας το ίδιο επιχείρημα³¹. Συγκεκριμένα ο Lijian Zhao, στις 12 Μαρτίου δήλωνε μέσω Twitter: *“Πότε ξεκίνησε να υπάρχει ο ασθενής μηδέν στις ΗΠΑ; Πόσοι άνθρωποι έχουν προσβληθεί από τον ιό; Ποια είναι τα ονόματα των νοσοκομείων; Μπορεί να είναι ο Αμερικανικός Στρατός που έφερε την επιδημία στη Wuhan. Γίνετε διάφανοι! Κάντε δημόσια τα δεδομένα σας! Οι ΗΠΑ οφείλουν μια εξήγηση.”*³² Μάλιστα, κοινοποίησε μια έρευνα που επιχειρηματολογεί υπέρ της θεωρίας περί αμερικανικού ιού³³.

Η προσπάθεια μεταφοράς των ευθυνών σε άλλους (blame game) δεν είναι καινούργια τακτική στη διεθνή πολιτική. Ούτε φυσικά η διασπορά θεωριών συνωμοσίας μέσω bots σε ολόκληρο τον κόσμο προκειμένου να αποπροσανατολίσουν τη συζήτηση για την απόδοση ευθυνών, παρουσιάζοντας την Κίνα ως θύμα μιας απροσδιόριστης απειλής. Το μεγάλο στοίχημα του Κινέζου Προέδρου είναι να αναδειχτεί η χώρα του ως η δύναμη σταθερότητας και συνεργασίας στο διεθνές γίνεσθαι σε σχέση με τον ατίθασο Donald Trump³⁴.

Η νέα περίοδος μας επιφυλάσσει έναν διαφορετικό κόσμο από αυτόν που είχαμε συνηθίσει. Γι’ αυτό το λόγο, οφείλουμε να αντλήσουμε διδάγματα και να αναλύσουμε διεξοδικά την παρούσα επιδημική κρίση στο πλαίσιο των δυνατοτήτων μας.

³¹ “The epidemic was first reported in China but that does not mean it necessarily originated in China, specialists have explained.”, XINHUANET, 7 March 2020, http://www.xinhuanet.com/english/2020-03/07/c_138852866.htm

³² “When did patient zero begin in US? How many people are infected? What are the names of the hospitals? It might be US army who brought the epidemic to Wuhan. Be transparent! Make public your data! US owe us an explanation” tweet <https://twitter.com/zlj517/status/1238111898828066823>

³³ Larry Romanoff, China’s Coronavirus: A Shocking Update. Did The Virus Originate in the US?, Global Research, 4 March 2020, <https://www.globalresearch.ca/china-coronavirus-shocking-update/5705196>

³⁴ MFA: China’s Active Role in International Epidemic Cooperation Shows Responsibility and Helps to Lock in Gains, 18 March 2020, https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/topics_665678/kjgzbdffyq/t1758270.shtml

Πηγές

John J. Mearsheimer, Γιατί οι Πολιτικοί λένε Ψέματα, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2012

Michael Shermer, Γιατί οι άνθρωποι πιστεύουν σε παράξενα πράγματα,, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2006

Pierre Andre Taguieff, Σύντομη Πραγματεία περί Συνωμοσιολογίας, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2016

Γεώργιος Στάμκος, Λουκάς Καβακόπουλος, Θεωρίες Συνωμοσίας, Εκδόσεις Αρχέτυπο, Θεσσαλονίκη 2003